

LEKSYKON BOTANIKÓW POLSKICH DICTIONARY OF POLISH BOTANISTS

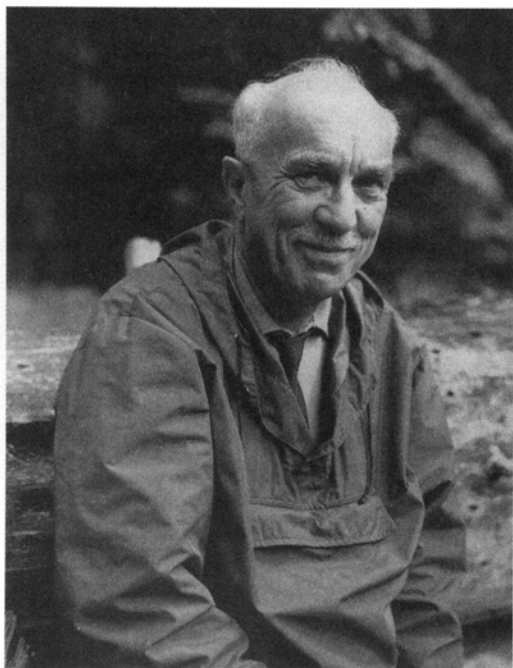
72. ANDRZEJ ŚRODOŃ

1. DATA I MIEJSCE URODZENIA I ŚMIERCI. Ur. 23 XI 1908 Stanisławów, Galicja, Austro-Węgry (obecnie: Ivano-Frankivs'k, Ukraina), zm. 9 XI 1998 Kraków.

2. RODZINA. Ojciec – Władysław, urzędnik Dyrekcji Kolei w Stanisławowie; matka – Magdalena z domu Cycoń (zm. 1910); siostra – Maria Sanojcowa; żona – Maria Łańcucka-Środoniowa, paleobotanik, profesor w Instytucie Botaniki PAN w Krakowie (ślub 21 IV 1946 w kościele parafialnym w Wieprzu k. Andrychowa, gdzie proboszczem był wuj panny młodej); syn – Jan, geolog, prof. dr hab. w Instytucie Nauk Geologicznych PAN, córka Ewa Demianowska, geograf.

3. WYKSZTAŁCENIE. Szkołę powszechną, z roczną przerwą w czasie wojny polsko-ukraińskiej, ukończył w 1920 w Stanisławowie. 1920–1928 – Gimnazjum Realne im. Stanisława Staszica (typu matematyczno-przyrodniczego) w Stanisławowie; 1928 – matura tamże. 1928/1929–1930/1931 i 1932/1933–1933/1934 – studia na Wydziale Filozoficznym Uniwersytetu Jagiellońskiego (roczna przerwa na służbę wojskową).

4. STOPNIE NAUKOWE I DANE BIBLIOGRAFICZNE ROZPRAW. 26 VI 1936 – dyplom ukończenia studiów na Wydziale Filozoficznym Uniwersytetu Jagiellońskiego i uzyskanie stopnia magistra filozofii w zakresie botaniki na podstawie pracy „Studia nad szczątkami dyluwialnymi roślin z rodziny Nymphaeaceae” [opublikowana: 1935. Studja nad szczątkami dyluwialnymi roślin z rodziny *Nymphaeaceae*. Studies on diluvial plant remains of the family *Nymphaeaceae*. *Starunia* 7: 1–10]. 4 XII 1947 – doktor filozofii w zakresie botaniki [promocja na Wydziale Matematyczno-Przyrodniczym Uniwersytetu Jagiellońskiego, promotor: prof.

Władysław Szafer] na podstawie pracy „Górna granica lasu na Czarnohorze i w Górach Czywczyńskich” [opublikowana: Górna granica lasu na Czarnohorze i w Górach Czywczyńskich. *Rozpr. Wydz. Mat.-Przyr. Pol. Akad. Umiejętn., Dz. B.* 1948 t. 72 (ser. 3, t. 32)(za 1946)(7): 1–92, 2 nlb.]. 29 I 1955 – uchwała Centralnej Komisji Kwalifikacyjnej dla Pracowników Nauki o przyznaniu tytułu naukowego docenta na podstawie rozprawy „Ostatni glaciał i postglaciał w Karpatach” [opublikowana: Ostatni glaciał i postglaciał w Karpatach. *Biul. Państw. Inst. Geol.* 1952 67: 27–75]. 27 IV 1962 – uchwała Rady Państwa o powołaniu na stanowisko profesora nadzwyczajnego w Uniwersytecie Jagiellońskim (Rada Wydziału Biologii i Nauk o Ziemi UJ uchwaliła wniosek o przyznanie tytułu naukowego profesora nadzwyczajnego już 26 V 1959). 16 VI 1977 – uchwała Rady Państwa o nadaniu tytułu profesora zwyczajnego.

5. PRZEBIEG PRACY ZAWODOWEJ. W czasie studiów – wolontariusz w Instytucie Botanicznym UJ. 1 IV 1933 – 30 IV 1939 – praca w biurze Państwowej Rady Ochrony Przyrody w Krakowie jako stypendysta Ministerstwa Wyznań

Religijnych i Oświecenia Publicznego. 1938–1939 i 1946–1963 – Uniwersytet Jagielloński, Instytut Botaniczny: 1 V – 30 VI 1938 – starszy asystent (zastępstwo za Jana Walasa, który wyjechał na zagraniczne stypendium), 15 V – 31 VIII 1939 – asystent (nominację przedłużono do 31 VIII 1940, ale ze względu na wybuch wojny pracy nie podjął), 1 IV – 30 VI 1946 – adiunkt kontraktowy (umowę przedłużono do 31 VIII na skutek nieobecności urlopowanego doc. J. Walasa), 1 IX 1946 – 31 I 1955 – adiunkt, 1 II 1955 – 27 IV 1962 – docent, 27 IV 1962 – 1 II 1963 – profesor nadzwyczajny. Równocześnie: 1 I 1949 – 31 XII 1953 – praca na ¼ etatu w Państwowym Instytucie Geologicznym, w Pracowni Paleobotaniki Czwartorzędu funkcjonującej przy Instytucie Botanicznym UJ; następnie 1953–1962 – Instytut (do 1956 – Zakład) Botaniki Polskiej Akademii Nauk w Krakowie, ½ etatu: 16 XI 1953 – 1 X 1955 – adiunkt, 1 X 1955 – 28 II 1962 – docent, 1 III 1962 – Instytut Botaniki PAN rozwiązał z nim stosunek pracy (na skutek wejścia w życie ustawy o likwidacji dwuetatowości). Praca na całym etacie w Instytucie Botaniki PAN: 1 II 1963 – 16 VI 1977 – profesor nadzwyczajny, 16 VI 1977 – 31 XII 1978 – profesor zwyczajny. 31 XII 1978 – emerytowany.

6. PODRÓŻE NAUKOWE. 20 VI – 30 IX 1957 – udział w wyprawie na Spitsbergen, 1962 – Republika Federalna Niemiec, 1971 – Czechosłowacja.

7a. ZAKRES BADAŃ BOTANICZNYCH. Paleobotanika (głównie analiza szczątków makroskopowych), historia paleobotaniki, geobotanika i ochrona przyrody, bibliografistyka.

7b. LICZBA WSZYSTKICH PUBLIKACJI BOTANICZNYCH, MIEJSCE OPUBLIKOWANIA PEŁNEJ BIBLIOGRAFII PRAC, WYKAZ WAŻNIEJSZYCH PRAC. Opublikował co najmniej 128 prac. Wykaz 107 prac w: M. Nowak, 2003. *Instytut Botaniki im. W. Szafera Polskiej Akademii Nauk (1953–2003), t. 2. Bibliografia*. Inst. Bot. im. W. Szafera PAN Kraków, s. 43, 44, 130, 134, 158, 258, 319, 384–389; spis prac paleobotanicznych do 1988: L. Stuchlik, 1988. Profesor Andrzej Środoń w 80. rocznicę urodzin. Eightieth

anniversary of Professor Andrzej Środoń birth day. *Acta Palaeobotanica* 28(1, 2): 5–14; spis prac opublikowanych po 1988: K. Mamakowa, 1999. Życie i praca profesora Andrzeja Środonia (1908–1998). *Wiadomości Botaniczne* 43(3/4): 53–60. Najważniejsze prace: 1. 1959. *Zarys historycznego rozwoju szaty roślinnej Polski w późnym glacie i w postglacie*. [W:] W. Szafer (red.), *Szata roślinna Polski*. PWN, Warszawa, T. 1, s. 513–543; 2. 1960. Interstadiał oryniacki w Karpatach. Aurignacian interstadial in the Carpathians. *Biuletyn Państwowego Instytutu Geologicznego* 150: 9–70 [współautor: K. Birkenmajer]; 3. 1960. Pollen spectra from Spitsbergen. *Folia Quaternaria* 3: 1–17; 4. 1967. Świerk pospolity w czwartorzędzie Polski. The common spruce in the Quaternary of Poland. *Acta Palaeobotanica* 8(2): 3–59; 5. 1968. O roślinności interstadiału Paudorf w Karpatach Zachodnich. On the vegetation of the Paudorf Interstadial in the Western Carpathians. *Acta Palaeobotanica* 9(1): 1–27; 6. 1972. *Roślinność Polski w czwartorzędzie*. [W:] W. Szafer, K. Zarzycki (red.), *Szata roślinna Polski*. Wyd. 2 popr. i uzup. PWN, Warszawa, t. 1, s. 527–569; 7. 1974. *Historia cisa na naszych ziemiach. The history of Taxus baccata in Poland*. [W:] S. Białobok (red.), *Cis pospolity – Taxus baccata*. PWN, Warszawa – Poznań, Nasze drzewa leśne. Monografie Popularnonaukowe, t. 3, s. 7–17; 8. 1983. *Jodła pospolita w historii naszych lasów. The history of fir in Poland*. [W:] S. Białobok (red.), *Jodła pospolita. Abies alba Mill.* PWN, Warszawa – Poznań, Nasze drzewa leśne. Monografie popularnonaukowe, t. 4, s. 9–39; 9. 1985. *Fagus in the forest history of Poland*. Buk w historii lasów Polski. *Acta Palaeobotanica* 25(1, 2): 119–137; 10. 1987. Flora peryglacialna z Sowlin koło Limanowej (Vistulian, Karpaty Zachodnie). Peryglacial flora of the Vistulian age from Sowliny near Limanowa (W. Carpathians). *Acta Palaeobotanica* 27(2): 53–70.

7c. GŁÓWNE OSIĄGNIĘCIA NAUKOWE. 1. Paleobotanika – opracował metodą analizy pyłkowej kilka stanowisk różnego wieku (plejstoceny i holoceny), na podstawie analizy pyłkowej i szczątków makroskopowych opracował

interstadiały oryniacki i Paudorf (dziś korelowane z wczesnym vistulianem, zlodowacenie bałtyckie) w Karpatach [patrz p. 7b, poz. 2, 5], opracował flory makroskopowe różnego wieku z kilkunastu stanowisk Polski niżowej, np. Tatrzymiechy nad Wieprzem (1954), Śmielin koło Nakła na Pomorzu (1954), Czumów nad Bugiem (1955), Szelaż pod Poznaniem (1956), Bedlno (1956), Gościęcín koło Koźła (1957), Koszary nad Bugiem (1957), flory kopalne Lubelszczyzny (1969), Góra Kalwaria koło Warszawy (1974), Nowa Huta, Kraków (1977), Hamernia nad Lubaczówką (1984), Sadowie na Wyżynie Miechowskiej (1987), Katowice na Śląsku (1992) oraz kilku karpaccich i podkarpaccich stanowisk, m.in. Białka Tatrzańska (1961), Wadowice (1964, 1968), Zator (1965), Kąty (1952, 1975), Kotlina Nowotarska i Krościenko (1973), Rzochów koło Mielca (1976), Sowliny koło Limanowej (1987) [patrz p. 7b, poz. 10]. Interesował się historią polskich drzew w czwartorzędzie, opublikował historię brzozy, buka [patrz p. 7b, poz. 9], cisa [patrz p. 7b, poz. 7], grabu, jodły [patrz p. 7b, poz. 8], lipy, modrzewia, olszy, świerka [patrz p. 7b, poz. 4 – ta praca jest jedną z najważniejszych z tej grupy, opisał w niej genezę współczesnego zasięgu tego gatunku w Polsce, wysunął hipotezę, że świerk rozprzestrzenił się z dwóch kierunków: z Karpat oraz od północnego wschodu] i topoli, opisał również czwartorzędową historię krzewów *Hippophaë rhamnoides* i *Ligustrum vulgare* oraz roślin zielnych o charakterze wskaźnikowym: *Hippuris vulgaris*, *Pleurospermum austriacum*, *Polemonium caeruleum*, *Silene wahlbergella* i *S. furiata*. Rezultatem pobytu na Spitsbergenie było 8 publikacji. Szczególnie cenna i do dziś zachowująca swe znaczenie jest praca o spektrach pyłkowych powstała na podstawie analizy pyłkowej torfowiska Rålstranda. Zawarł w niej informacje o przeszłości lokalnej roślinności Hornsundu. Praca ta była ważnym wkładem do poznania znaczenia dalekiego transportu pyłku w warunkach bezleśnych terenów arktycznych. Była ona w swoim czasie pionierska, a dziś jest klasyczna [patrz p. 7b, poz. 3]. Inną ważną pracą była publikacja o datowanych radiowęglowo pokładach torfu tegoż torfowiska Rålstranda (1963, wyd.

1965). Na podstawie uzyskanych wyników określił tempo podnoszenia się brzegów Spitsbergenu na ok. 1 m na stulecie. W dwóch pracach syntetycznych przedstawił ówczesne poglądy (z 1959 [patrz p. 7b, poz. 1] i z 1972 [patrz p. 7b, poz. 6]) na historię roślinności Polski w czwartorzędzie, a szczególnie na korelację wahnień klimatu i flory i ich związek z historią kultury materialnej człowieka na ziemiach polskich. 2. Historia paleobotaniki – opublikował 11 biogramów polskich i zagranicznych paleobotaników, w 7 innych pracach zawarł swą wiedzę na temat rozwoju badań paleobotanicznych, głównie w Polsce. 3. Geobotanika i ochrona przyrody – badania prowadził przed II wojną światową, ich wynikiem była m.in. praca doktorska [patrz p. 4], będąca ważnym opracowaniem pionierskim dla tamtej części Karpat. 4. Bibliografia – opublikował *Katalog polskiej literatury biologicznej. Catalogue of Polish biological literature. Tom II (XXIII) za lata 1955–1959*. Cz. 1: *Botanika, mikrobiologia ogólna*. Wrocław – Warszawa – Kraków 1969, Cz. 2: *Zoologia, paleontologia, różne*. Wrocław – Warszawa – Kraków 1970 (współautorka obu części: E. Wierzbicka). Są to dotychczas ostatnie tomy jedynej opublikowanej polskiej ogólnej bibliografii biologicznej.

8. DZIAŁALNOŚĆ DYDAKTYCZNA, ORGANIZATORSKA I KOLEKCJONERSKA. 1955–1963 – na Uniwersytecie Jagiellońskim wykłady z paleobotaniki dla studentów biologii, wykłady z paleobotaniki czwartorzędu dla studentów geografii i archeologii. Wypromował 2 doktorów. W 1957–1961 należał do Prezydium Komitetu Organizacyjnego Kongresu INQUA w Polsce. Pod jego kierownictwem Zakład Paleobotaniki IB PAN stał się czołową placówką paleobotaniczną w zakresie czwartorzędu w krajach Europy Środkowej. W Zakładzie Paleobotaniki PAN prowadził seminarium paleobotaniczne.

9. DZIAŁALNOŚĆ W INNYCH DZIEDZINACH. [nie działał]

10. WAŻNIEJSZE GODNOŚCI I STANOWISKA W INSTYTUCJACH, TOWARZYSTWACH NAUKOWYCH I REDAKCJACH. 3 VI 1935 – powołany na współpracownika Komisji Fizjograficznej

Polskiej Akademii Umiejętności (był nim do końca istnienia komisji, czyli do 9 VII 1945). 16 XI 1953 – 31 XII 1960 – zastępca kierownika Zakładu Paleobotaniki Instytutu Botaniki PAN, 1 I 1961 – 28 II 1962 i 1 II 1963 – 31 XII 1978 – kierownik. 1 II 1957 – 31 I 1963 – kierownik Zakładu Paleobotaniki przy Katedrze Systematyki i Geografii Roślin (przejściowo nazywanej Katedrą Systematyki Roślin i Paleobotaniki) UJ. 1 VI 1965 – 31 XII 1978 – zastępca dyrektora Instytutu Botaniki PAN do spraw naukowych. 1967 – członek korespondent Polskiej Akademii Nauk, 1976 – członek rzeczywisty PAN, 1989 – członek czynny Polskiej Akademii Umiejętności. Członek: Komitetu Botanicznego PAN, Komitetu Badań Czwartorzędu PAN, Komisji Biologicznej Oddziału PAN w Krakowie, Rady Naukowej Instytutu Botaniki PAN. 1972–1979 – przewodniczący Krakowskiego Oddziału PTB. 1966 – powołany na członka Międzynarodowej Grupy Współpracy Palinologów (International Working Group of Palynologists, Utrecht), 1974 – członek Eurosyberyjskiej Podkomisji Holocenu INQUA (Commission for the Study of the Holocene INQUA, Eurosiberian Subcommission), 1974 – członek Bułgarskiego Towarzystwa Botanicznego. 1971–1985 – redaktor czasopisma *Acta Palaeobotanica*. Członek komitetów redakcyjnych *Biuletynu Peryglacjalnego* (Łódź), *Folia Quaternaria* (Kraków) i *Acta Archaeologica Carpathica* (Kraków). Zastępca przewodniczącego rady redakcyjnej *Wiadomości Botanicznych* (Kraków).

11. NAJWAŻNIEJSZE WYRÓŻNIENIA I ODZNACZENIA. 1973 – Złoty Krzyż Zasługi, 1973 – nagroda zespołowa I stopnia Ministra Nauki, Szkolnictwa Wyższego i Techniki za współautorstwo podręcznika *Szata roślinna Polski* (II wyd.), 1974 – Medal 30-lecia Polski Ludowej, 1974 – Order Budowniczych Polski Ludowej, 1978 – Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski, 7 X 1986 – pamiątkowy medal 100-lecia urodzin prof. W. Szafera. 1980 – członek honorowy PTB.

12. INNE INFORMACJE. Urodził się w miejscowości Knihinin, która w 1925 została włączona do Stanisławowa, dlatego podawał to miasto

jako miejsce swego urodzenia. W czasie I wojny światowej przenosił się jako małe dziecko wraz z ojcem początkowo do Wiednia i Opawy, dokąd ewakuowano Dyрекcję Kolei ze Stanisławowa, następnie przebywał wraz z siostrą u rodziny Krzysztoforskich w Kętach. Po zakończeniu wojny wrócił do Stanisławowa. W latach gimnazjalnych i studenckich dużo wędrował po Karpatach Wschodnich oraz odbył kilka wypraw łożdzą i kajakiem: Dniestrem do ujścia Zbrucza, Styrem przez Wołyń i Polesie oraz Horyniem, Prypecią i Niemnem do Grodna. W 1931–1932 odbył służbę wojskową w Biedrusku pod Poznaniem. Pracę naukową w Instytucie Botanicznym UJ rozpoczął od preparowania botanicznych szczątków dyluwialnych ze Staruni. W 1933–1936 brał udział w zespołowym opracowywaniu szaty roślinnej Gór Czywczyńskich w Karpatach Wschodnich pod kierownictwem B. Pawłowskiego, rezultaty opublikował w 1947 jako pracę doktorską.

W biurze Państwowej Rady Ochrony Przyrody zajmował się zabezpieczaniem godnych ochrony zabytków przyrody, a zwłaszcza inventaryzacją zabytkowych drzew w Polsce. Zmobilizowany 1 IX 1939 odbył w stopniu podporucznika rezerwy piechoty kampanię wrześniową z 48 p.p. ze Stanisławowa, walczył pod Stryjem. 19 IX 1939 przekroczył wraz z wojskiem granicę Węgier i został internowany w Visegrdzie koło Budapesztu. W V 1940 udał się przez Jugosławię do Francji, a w VI 1940 – do Anglii, gdzie służył w wojsku do II 1946. Po krótkim pobycie w Liverpoolu został przeniesiony do południowo-wschodniej Szkocji, gdzie do IV 1942 był szkolony, wchodził w skład załogi pociągu pancernego patrolującego wschodnie wybrzeże Szkocji. Przeniesiony został następnie do Tilbury koło Londynu, gdzie do III 1943 odbywał staże w różnych brytyjskich oddziałach zmotoryzowanych. W III 1943 został przeniesiony do Oficerskiego Batalionu Zapasowego nad Zatoką Firth of Forth, równocześnie otrzymał dwuletni urlop z wojska na studia, które odbył na uniwersytecie w Cambridge. W pierwszym roku pracował w School of Botany, specjalizując się w geografii roślin i paleobotanice; na początku

1944 przeniósł się do School of Agriculture, gdzie w Stacji Ochrony Roślin wykonał pod kierunkiem dr. W. A. R. Westona pracę doświadczalną w zakresie mikologii. Wiosną 1945, po publicznym wyrażeniu chęci powrotu do Polski, został odwołany z Cambridge do wojska i wysłany do Szkocji, gdzie do VII 1945 przebywał w Centrum Wyszukolenia Piechoty w Crieff. Potem został przeniesiony do 87. Obozu Tranzytowego w Kingston Bagpuize (Oxfordshire), skąd w II 1946 wrócił do Polski. Od 1946 należał do: Związku Nauczycielstwa Polskiego, Ligi Ochrony Przyrody, Polskiego Towarzystwa Geologicznego. Recenzował 19 prac doktorskich, 11 – habilitacyjnych, opiniował dorobek naukowy 16 docentów ubiegających się o tytuł profesora. Był człowiekiem bardzo skromnym, mało wymagającym od życia pod względem materialnym. Pochowany 13 XI 1998 na Cmentarzu Rakowickim w Krakowie.

13. WYKAZ NAJWAŻNIEJSZYCH ŹRÓDEŁ. Archiwalne: Archiwum UJ – KM 56 (Andrzej Środoń), S II 524 („Liber promotionum Universitatis Jagellonicae”, 1932–1966) nr 10141, S II 619 (Andrzej Środoń –teczka osobowa), WBNZ 29 (wnioski i decyzje o nadanie tytułu profesora), WBNZ 30 (wnioski i decyzje o nadanie tytułu docenta), WMP 171 (Andrzej Środoń); Instytut Botaniki PAN:teczka osobowa. Publikowane: Andrzej Środoń. 1967. *Rev. Pol. Acad. Sci.* **12**(4): 40; Andrzej Środoń. 1967. *Zhurnal Pol'sk. Akad. Nauk* **12**(4): 40; Andrzej Środoń. 1967. *Rev. Acad. Polon. Sci.* **12**(4): 40; Andrzej Środoń. Nowi członkowie Polskiej Akademii Nauk. 1967. *Nauka Polska* **15**(4): 121–122; P. Köhler, 2002. *Botanika w Towarzystwie Naukowym Krakowskim, Akademii Umiejętności i Polskiej Akademii Umiejętności. Botany at the Academic Society of Cracow, Academy of Sciences and Letters and the Polish Academy of Sciences and Letters (1815–1952)*. Studia i materiały do dziejów Polskiej Akademii Umiejętności, t. 2, K. Krajewska, 2001. Sesja naukowa poświęcona pamięci prof. Andrzeja Środonia i prof. Marii Łańcuckiej-Środoniowej „Paleobotanika polska na przełomie wieków” (Kraków, 27–28 czerwca 2000). Scientific session devoted to memory of

Prof. Andrzej Środoń and Prof. Maria Łańcucka-Środoniowa “Polish palaeobotany at the turn of centuries” (Cracow, Poland, 27–28 June 2000). *Wiadomości Botaniczne* **45**(1/2): 75; K. Mamakowa, 1999. Życie i praca profesora Andrzeja Środonia (1908–1998). *Wiadomości Botaniczne* **43**(3/4): 53–60; K. Mamakowa, 2002. *Andrzej Środoń (1908–1998)*. [W:] L. Starkel (red.), *Sylwetki zmarłych członków Oddziału Krakowskiego Polskiej Akademii Nauk*. PAN Oddział w Krakowie, Kraków, s. 180–185; *Roczne sprawozdania z działalności Instytutu Botaniki PAN w Krakowie* [druki powielone]; *Skład osobowy Uniwersytetu Jagiellońskiego* [za poszczególne lata]; L. Stuchlik, 1988. Profesor Andrzej Środoń w 80. rocznicę urodzin. Eightieth anniversary of Professor Andrzej Środoń birth day. *Acta Palaeobotanica* **28**(1, 2): 5–14; L. Stuchlik, 1999. Andrzej Środoń 1908–1998. *Nauka* 1999(4): 242–244; L. Stuchlik, 2003. Profesor Andrzej Środoń i profesor Maria Łańcucka-Środoniowa w życiu Zakładu Paleobotaniki Instytutu Botaniki im. Władysława Szafera Polskiej Akademii Nauk w Krakowie. [W:] E. Zastawniak (red.), *Paleobotanika na przełomie wieków. Palaeobotany at the turn of the centuries. Botanical Guidebooks* **26**: 9–17; W. Szafer, 1973. *Wspomnienia przyrodnika. Moi profesorowie – moi koledzy – moi uczniowie*. Zakł. Narod. im. Ossolińskich, Wrocław – Warszawa – Kraków – Gdańsk; A. Środoń, 1991. *Daty i wspomnienia autobiograficzne. Kwartalnik Historii Nauki i Techniki* **36**(1): 3–24; *Środoń Andrzej*. 1984. [W:] *Kto jest kim w Polsce 1984. Informator biograficzny*. Wydawnictwo Interpress, Warszawa; *Środoń, Andrzej*. 1995. [W:] Z. Mirek, L. Musiał, J. J. Wójcicki (red.), *Kto jest kim w botanice polskiej. Who is who in Polish botany. Polish Botanical Studies – Guidebook Series* **14**: 359; A. Śródka, 2002. *Środoń Andrzej*. [W:] A. Śródka, *Uczeni polscy XIX–XX stulecia. T. V. Supplement*. Aries, Warszawa, s. 33–34; *Wielka Encyklopedia PWN*, t. 27, Wydawnictwo Naukowe PWN S.A., Warszawa, s. 47. Informacje uzyskane od syna – prof. Jana Środonia.

14. MATERIAŁY IKONOGRAFICZNE. Archiwalne – Archiwum UJ: I 3682 (indeks studencki);

Instytut Botaniki PAN:teczka osobowa. Publikowane – K. Mamakowa, 1999. Życie i praca profesora Andrzeja Środonia (1908–1998). *Wiadomości Botaniczne* 43(3/4): 53–60; A. Sadowska, K. Chłopek, 2003. *Historia badań*. [W:] S. Dybowa-Jachowicz, A. Sadowska (red.), *Palinologia*. Instytut Botaniki im. W. Szafera PAN, Kraków, s. 10–15; L. Stuchlik, 2003. Profesor Andrzej Środoń i profesor Maria Łańcucka-Środoniowa w życiu Zakładu Paleobotaniki Instytutu Botaniki im. Władysława Szafera Polskiej Akademii Nauk w Krakowie. [W:] E. Zastawniak (red.), *Paleobotanika na przełomie wieków. Palaeobotany at the turn of the centuries. Botanical Guidebooks* 26: 9–17; L. Stuchlik, 1988. Profesor Andrzej Środoń w 80. rocznicę urodzin. Eightieth anniversary of Professor Andrzej Środoń birth day. *Acta Palaeobotanica* 28(1, 2): 5–14; A. Środoń, 1991. Daty i wspomnienia autobiograficzne. *Kwartalnik Historii Nauki i Techniki* 36(1): 3–24; *Środoń, Andrzej*. 1995. [W:] Z. Mirek, L. Musiał, J. J. Wójcicki (red.), *Kto jest kim w botanice polskiej. Who is who in Polish botany. Polish Botanical Studies – Guidebook Series* 14: 359; A. Śródka, 2002. *Środoń Andrzej*. [W:] A. Śródka, *Uczeni polscy XIX–XX stulecia. T. V. Supplement*. Aries, Warszawa, s. 33–34.

Piotr KÖHLER

Konsultacja:

dr Wojciech GRANOSZEWSKI

73. MARIA ŁAŃCUCKA-ŚRODONIOWA

1. DATA I MIEJSCE URODZENIA I ŚMIERCI. Ur. 9 VI 1913 Kraków, zm. 21 III 1995 Kraków.

2. RODZINA. Ojciec – Stanisław Łańcucki (zm. 1949), urzędnik bankowy; matka – Karolina z domu Sadowska (zm. 1940); mąż – Andrzej Środoń, wybitny paleobotanik, profesor Instytutu Botaniki PAN w Krakowie, członek rzeczywisty Polskiej Akademii Nauk, członek czynny Polskiej Akademii Umiejętności (ślub 21 IV 1946 w kościele parafialnym św. Anny w Wieprzu k.

Andrychowa, gdzie proboszczem był wuj panny młodej); dzieci: syn Jan – profesor w Instytucie Nauk Geologicznych PAN; córka Ewa Demianowska – geograf.

3. WYKSZTAŁCENIE. 1919/1920 – prywatna 4 klasowa wzorowa szkoła mieszana (powszechna) w Krakowie, 1920/1921 i 1921/1922 – szkoła powszechna z praw. publ. przy Prywatnym Seminarium Żeńskim im. S. Münichowej w Krakowie, 1922/1923 – (klasa czwarta) XIII Szkoła Powszechna 7-klasowa im. A. Mickiewicza w Krakowie. 1923–1931 – Państwowe Gimnazjum Żeńskie im. Królowej Wandy (typu humanistycznego) w Krakowie (ul. Franciszkańska 1), VI 1931 – matura tamże. 1931/1932–1935/1936 – studia na Wydziale Filozoficznym Uniwersytetu Jagiellońskiego w zakresie botaniki, przedmiot poboczny: geografia; 1935/1936 – w ramach studiów ukończyła Studium Pedagogiczne z zakresu botaniki i zoologii. Równocześnie: 1932–1933 – kursy wieczorowe w Szkole Malarstwa i Rysunku A. Terleckiego w Krakowie.

4. STOPNIE NAUKOWE I DANE BIBLIOGRAFICZNE ROZPRAW. 21 I 1938 – dyplom ukończenia studiów wyższych na Wydziale Filozoficznym Uniwersytetu Jagiellońskiego i uzyskanie stopnia magistra filozofii w zakresie botaniki na podstawie pracy „Badania biometryczne nad zmiennością kwiatów przecikowych buka w Polsce” wykonanej pod kierunkiem prof. Władysława Szafera [praca niepublikowana]. 8 VI 1951 – doktor nauk matematyczno-przyrodniczych (doktor scientiarum) w zakresie botaniki na podstawie rozprawy „Dziewanna wełnista w Polsce (*Veratrum lanatum* Schrad.)” (praca niepublikowana) [promocja na Wydziale Matematyczno-Przyrodniczym UJ, promotor: prof. Władysław Szafer]. 4 III 1966 – uchwała Rady Wydziału Biologii i Nauk o Ziemi UJ o nadaniu stopnia naukowego docenta w zakresie paleobotaniki na podstawie rozprawy „Flora tortońska «Zatoki Gdowskiej»”, 16 XII 1966 – zatwierdzenie tej uchwały przez Ministra Oświaty i Szkolnictwa Wyższego. 3 II 1983 – uchwała Rady Państwa o powołaniu na stanowisko profesora nadzwyczajnego w Instytucie Botaniki PAN.